

THEORETICAL BASE OF ECONOMIC POTENTIAL RURAL AREAS

R. I. Korobenko

Abstract. *The article is dedicated to the actual problem – the economic potential rural areas, which are the subject of research of many modern scientists. As the research task, author attempts to analyze and summarize approaches to the definition of the economic potential rural areas and its structure. Methodological and theoretical basis of the study is the work of domestic and foreign scientists in the field of agricultural policy, economics and rural development. The work is based on a wide range of general scientific and special methods. In particular: theoretical generalization and comparison, structural and logical, and others.*

Based on the analysis author determines the economic potential rural areas as a quantitative and qualitative assessment of the likely outcome of the efficient use of resources, competencies and capabilities that are available in a particular rural area within a defined planning horizon.

In contrast to other definitions, author proposed approach which determines economic potential as a category of management, which provides integrated assessment of resources, competencies and opportunities for rural areas development in the circumstances. This allows assessing the prospects for rural development from the standpoint of the interests of all stakeholders who collectively represent local government, business and public and emphasize the specific influence and expectations of each of the parties to the current and projected state of the control object, which is the process socio-economic development of rural areas.

Keywords: *economic potential, rural areas, economic entities, resources, territory*

УДК 332.5 457

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ОЦІНКИ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Т. О. КОСТЮК, аспірант* кафедри економіки праці
та соціального розвитку

**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**

E-mail: t.kostuk@i.ua

Анотація. Проаналізовано погляди вчених-економістів щодо методичних підходів оцінювання рівня економічної безпеки держави, розглянуто затверджену на законодавчому рівні методику оцінки економічної безпеки в розрізі основних індикаторів та їх порогових значень. Виділено основні суперечності існуючих науково-методичних

© Т. О. Костюк, 2017

*Науковий керівник – доктор економічних наук, професор В. К. Терещенко

підходів, що, у свою чергу, знижує достовірність результатів їх застосування. Доведено потребу в подальшому розвитку теоретико-методологічного обґрунтування системи оцінки рівня економічної безпеки у вітчизняній науці з урахуванням розвитку різних сфер і галузей економіки країни.

Визначено сучасний зміст поняття економічної безпеки держави. Обґрунтовано методологічні підходи до оцінки її рівня, що передбачають вибір індикаторів та їх порогових значень, використання мультиплікативної форми інтегрального індексу, нормування індикаторів, обґрунтування вагових коефіцієнтів у розрізі складників економічної безпеки.

Економічна безпека держави є важливою складовою національної безпеки, але, водночас, це складна умовно замкнена система, яка має свою структуру, внутрішню логіку, що зумовлює актуальність і необхідність вдосконалення методології інтегральної оцінки рівня економічної безпеки держави з метою забезпечення адекватного реагування на дестабілізуючі фактори. Створення ефективної системи економічної безпеки держави дає можливість вчасно виявляти загрози національним економічним інтересам і запобігати заподіяння збитків соціально-економічній системі в цілому.

Ключові слова: економічна безпека держави, індикатори економічної безпеки, інтегральний показник, порогові значення, складові економічної безпеки

Актуальність. Економічна безпека держави є складовою національної безпеки. Вона відіграє вирішальну роль у забезпеченні економічного розвитку, у підтриманні сталого розвитку економіки, реалізації ефективної соціальної політики, захисту суспільства від екологічних стихій, підтримання належного рівня конкурентоспроможності в умовах міжнародної економічної взаємозалежності.

Проблеми внутрішнього розвитку економіки України, динамічні зміни у глобальному економічному просторі та збільшення ступеня відкритості національної економіки зумовлюють необхідність дослідження методик розрахунку економічної безпеки держави з метою визначення найбільш ефективної. Створення ефективної системи економічної безпеки держави дає можливість вчасно виявляти загрози національним економічним інтересам і запобігати заподіяння збитків соціально-економічній системі в цілому.

Усе це й зумовлює необхідність ґрунтовного дослідження методик розрахунку рівня економічної безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблеми економічної безпеки держави дедалі частіше привертають увагу як зарубіжних, так і вітчизняних вчених.

Питанням обґрунтування теоретичних положень, розробці методичних підходів і науково-практичних рекомендацій з формування економічної безпеки України присвячене наукове дослідження вітчизняного вченого І. О. Губаревої [1], питанням дослідження

економічної безпеки України в розрізі складових, що її формують, на основі розгляду теоретичних та методичних підходів, проведенню аналізу основних тенденцій присвячене наукове дослідження вітчизняного ученого Т. В. Сак [2], питання методичних підходів до оцінювання рівня економічної безпеки держави вивчав О. В. Тимошенко [3], питання моделювання процесу оцінювання рівня економічної безпеки регіону досліджували А. Д. Пілько і Н. В. Савчук [4], питанням удосконалення методології інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки України присвячене наукове дослідження представників Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України Ю. М. Харазішвілі, А. І. Сухорукова, Т. П. Крупельницької [10].

Водночас, незважаючи на значну кількість публікацій, відсутнє єдине системне уявлення про головні функціональні та структурні характеристики поняття «економічна безпека держави». Потребує вдосконалення теоретико-методологічне обґрунтування критеріїв відбору відповідних показників та нормування їх значень.

Аналіз спеціалізованої літератури свідчить, що в основному більшість вчених використовують тільки одну методику оцінки рівня економічної безпеки держави, розроблену фахівцями Міністерства економічного розвитку і торгівлі України і затверджену відповідним наказом від 29 жовтня 2013 р. № 1277 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України» [6].

Мета дослідження – аналіз сучасних підходів до оцінювання рівня економічної безпеки країни, обґрунтування основних показників та їх порогових значень у розрізі основних індикаторів економічної безпеки, розробка заходів щодо зміцнення економічної безпеки в перспективі.

Матеріали і методи дослідження. Для розкриття сутності та змісту поняття рівня економічної безпеки використано методи теоретичного узагальнення – аналіз і синтез, системний підхід, порівняння та абстрагування.

Результати дослідження та їх обговорення. Методологічні підходи авторів до комплексного оцінювання складників економічної безпеки держави базуються на чіткій структуризації поняття економічної безпеки держави; теоретичному обґрунтуванні методів відбору індикаторів економічної безпеки та нормування їх значень; врахуванні специфіки країни і часу, рівня розвитку й відкритості національної економіки, типу державного управління економікою. За основу вдосконалення методології комплексного оцінювання рівня економічної безпеки держави приймається теоретико-методологічний підхід [7], що передбачає необхідність комплексного вирішення проблеми забезпечення економічної безпеки держави, обґрунтування індикаторів економічної безпеки та нормування їх значень залежно від властивостей категорії «економічна безпека держави», специфіки часу, рівня розвитку й відкритості економіки, типу державного управління економікою. Математичне забезпечення інтегрального оцінювання економічної безпеки держави також має новизну і враховує складні ієрархічні зв'язки у сфері економічної безпеки держави [8].

Сучасний зміст поняття економічної безпеки держави слід трактувати як сукупність умов, за яких забезпечується захист національних економічних інтересів, можливість утримання параметрів економіки в межах нормативних значень, здатність економіки задовольняти у довгостроковому режимі потреби суспільства, генерувати інноваційні зрушення та реалізувати конкурентні переваги на світових ринках [9].

Змістовними функціональними ознаками поняття «економічна безпека держави», що характеризують її як сукупність необхідних і достатніх умов захищеності економіки держави, є такі: задоволення національних інтересів, структурна збалансованість економічної системи та стійкість її параметрів, забезпечення стабільності розвитку національної економіки, надійність функціонування економічної системи, ритмічність фінансово-економічних процесів, спрямованість економіки на інноваційний розвиток, відносна незалежність національної економіки. Таким чином, коло обраних індикаторів економічної безпеки держави має комплексно відбивати зазначені характеристики національної економіки та її середовища.

Економічна безпека країни може бути охарактеризована багатьма показниками. Отже, важливим завданням є встановлення достатнього для аналізу переліку індикаторів і визначення інтегрального показника, прийнятного для характеристики динаміки рівня економічної безпеки порівняно з її пороговими значеннями. Базовою множиною індикаторів інтегрального індексу є складові економічної безпеки, які пропонуються різними авторами та узагальнені у методичних вказівках щодо оцінювання рівня економічної безпеки, а саме: макроекономічна, інвестиційна, інноваційна, фінансова, енергетична, продовольча, зовнішньоекономічна, соціальна та демографічна [10].

Запропонований на законодавчому рівні перелік індикаторів здійснюється на основі відбору показників за принципами репрезентативності, достовірності та інформаційної доступності, які найбільш повно характеризують кожен із субіндексів, з урахуванням попередньо накопиченого досвіду оцінювання, напрацювань українських і міжнародних учених у сфері економічної безпеки, показників економічної безпеки, визначених профільними міжнародними організаціями, цільових орієнтирів. Методологія визначення рівня економічної безпеки України включає:

1. Обчислення динаміки індикаторів складників економічної безпеки за даними Держстату України та макроекономічного моделювання.
2. Визначення вектора порогових (порогових та оптимальних) значень індикаторів.
3. Вибір нормувальних коефіцієнтів з діапазону зміни індикаторів та порогових значень.
4. Перетворення динамічних рядів індикаторів та порогових значень з метою виключення їх від'ємних значень.

5. Проведення нормування індикаторів та порогових значень за єдиним нормувальним коефіцієнтом для кожного індикатора та його порогових значень.

6. Визначення вагових коефіцієнтів індикаторів та порогових значень для кожного складника економічної безпеки.

7. Розрахунок динамічного ряду інтегрального індексу кожного складника економічної безпеки та інтегральних індексів порогових значень за мультиплікативною формою (згортка першого рівня).

8. Визначення вагових коефіцієнтів складників економічної безпеки (інтегральних індексів I рівня) та інтегральних порогових значень.

9. Розрахунок динамічного ряду інтегрального індексу економічної безпеки та інтегральних індексів порогових значень за мультиплікативною формою (згортка другого рівня).

Встановлення нормативних значень індикаторів дає змогу виявити потенційні зони небезпеки та рівні небезпеки (прийнятний ризик, передкризовий стан, кризовий стан). Нормативні значення індикаторів встановлюються та актуалізуються залежно від специфіки часу, рівня розвитку й відкритості економіки, стадій економічного циклу. Нормативні значення також слід диференціювати залежно від типу економічної стратегії, кожному з яких відповідають певні заходи і ресурси. Стратегія оборонного або імітаційного типу включає заходи щодо самозбереження або слідування за лідерами, наступальна стратегія генерує активні дії щодо реалізації конкурентних переваг і зайняття лідерських позицій на ринках, антикризова стратегія спрямована на нейтралізацію криз та їх наслідків.

У межах оборонної чи імітаційної стратегії встановлюються менш жорсткі нормативи безпеки, у межах наступальної вони підвищуються до оптимального рівня, метою антикризової стратегії є утримання параметрів безпеки у річці тимчасових граничних значень із поступовим їх піднесенням. Для кожного індикатора визначаються оптимальні та порогові значення. Оптимальні (нижнє і верхнє) характеризують припустимий інтервал величин, у межах якого створюються сприятливі умови для функціонування економіки. Порогові значення (нижнє і верхнє) – це кількісні величини, порушення яких спричинює несприятливі тенденції в економіці. Нормативи значення індикаторів переглядаються відповідно до економічних змін.

Перелік складників ЕкБ [10] не є догмою та може доповнюватись або уточнюватись як за складниками, так і за окремими індикаторами кожного складника залежно від цілей дослідження. З урахуванням визначених принципів та узагальненням відомих праць пропонуються визначення складників економічної безпеки України та відповідний набір індикаторів (табл. 1).

1. Складові та індикатори економічної безпеки України

Складова економічної безпеки	Порогове значення
ДЕМОГРАФІЧНА БЕЗПЕКА	
Коефіцієнт природного приросту, на 1 тис. осіб наявного населення	Не менше 2,8
Коефіцієнт старіння, %	Не більше 18
Очікувана тривалість життя при народженні років	Не менше 70
ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА	
Частка власних джерел у балансі паливно-енергетичних ресурсів держави, %	Не менше 50
Рівень імпортової залежності за домінуючим ресурсом у загальному постачанні первинної енергії, %	Не більше 30
Частка імпорту палива з однієї країни (компанії) у загальному обсязі його імпорту, %	Не більше 30
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА	
Коефіцієнт відкритості економіки, %	Не більше 80
Коефіцієнт покриття імпорту експортом, разів	Не менше 1
Питома вага провідної країни в загальному обсязі зовнішньої торгівлі (ЄС-28, Росія)	Не більше 25
Рівень експорту, %	Не більше 50
Рівень імпорту, %	Не більше 50
ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНА БЕЗПЕКА	
Рівень фінансування інноваційної діяльності	Тенденція до зростання
Частка прямих іноземних інвестицій у загальному обсягу інвестицій, %	Від 20 до 30
Обсяг інвестицій в основний капітал до ВВП, %	Не менше 25
МАКРОЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА	
Рівень "тінізації" економіки, % до ВВП	Не більше 30
Відношення обсягу ВВП до середнього значення у країнах ЄС, %	Не менше 75
Відношення обсягу ВВП на одну особу до середнього значення у країнах ЄС, %	Не менше 50
Відношення обсягу ВВП на одну особу до середньосвітового значення, %	Не менше 100
Валове нагромадження основного капіталу, % до ВВП	Не менше 25
Частка сектору загальнодержавного управління в наявних доходах, %	Не більше 20
ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА	
Величина прожиткового мінімуму в частині набору продуктів харчування	Не менше від законодавчо встановленого рівня

СОЦІАЛЬНА БЕЗПЕКА

Співвідношення загальних доходів 10% найбільш і найменш забезпеченого населення, разів (децильний коефіцієнт)	Не більше 8
Обсяг видатків зведеного бюджету на охорону здоров'я, %	Не менше 4
Обсяг видатків зведеного бюджету на освіту, %	Не менше 8,3
Відношення СЗП до прожиткового мінімуму на одну працездатну особу, разів	Не менше 3
Відношення СЗП по всіх галузях економіки до СЗП країн ЄС-28, разів	Не менше 50

Автори запропонували підхід до визначення нормативних значень індикаторів, що передбачає використання одного або декількох наступних методів [9]:

- метод використання функціональних залежностей (аналітичних і статистичних);
- макроекономічне моделювання, що виявляє вплив дестабілізуючих факторів для конкретної країни в поточний період часу;
- аналоговий метод (орієнтація на показники країн-аналогів);
- законодавчий метод (нормування показників безпеки на законодавчому рівні);
- врахування оцінок міжнародних організацій;
- нормування показників у межах міжнародних угод;
- методи експертних оцінок.

Важливими даними для здійснення керуючого впливу на стан економічної безпеки України є знання вагових коефіцієнтів складників інтегрального індексу, що пояснює ступінь впливу окремих складників та є необхідною інформацією для розроблення пріоритетних заходів впливу. Застосовуючи згортку другого рівня до інтегральних індексів складників та їх порогових значень, отримаємо вагові коефіцієнти кожного складника економічної безпеки (табл. 2).

2. Вагові коефіцієнти складників інтегрального індексу економічної безпеки

Сфера економіки	Значення вагового коефіцієнта
Макроекономічна	0,1005
Виробнича	0,0769
Фінансова	0,1127
Інвестиційна	0,0939
Зовнішньоекономічна	0,0901
Науково-технологічна	0,1183
Соціальна	0,0808
Демографічна	0,0836
Енергетична	0,1324
Продовольча	0,1108

На поліпшення стану цих складників економічної безпеки, у першу чергу, має бути спрямована стратегія забезпечення економічної безпеки України з урахуванням визначених вагових коефіцієнтів впливу. У зв'язку з цим, виникає задача наукового обґрунтування стратегічних орієнтирів економічної безпеки на середньострокову перспективу з урахуванням нелінійності економічних процесів, запізнювання впливу і різної чутливості як на рівні складників економічної безпеки, так і на рівні індикаторів кожного складника. Така задача адекватна задачі синтезу значень складових економічної безпеки, тобто якими мають бути їх значення, щоб забезпечити знаходження інтегрального індексу економічної безпеки на заданому рівні [13].

Висновки і перспективи. Економічна безпека держави є важливою складовою національної безпеки, але, водночас, це складна, умовно замкнена система, яка має свою структуру, внутрішню логіку, що зумовлює актуальність і необхідність вдосконалення методології інтегральної оцінки рівня економічної безпеки держави з метою забезпечення адекватного реагування на дестабілізуючі фактори.

Загалом методологія інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки України дає змогу:

- оцінити рівень економічної безпеки України як кінцевий результат соціально-економічного розвитку, тобто зробити поперечний зріз стану економіки, що є необхідною умовою розробки цілеспрямованої стратегії розвитку;

- розгорнути інтегральний індекс в систему складників та індикаторів економічної безпеки з їх ваговими коефіцієнтами для визначення “вузьких місць”, напряду поліпшення та розроблення відповідних заходів внаслідок впливу на структурні елементи.

Список літератури

1. Губарева І. О. Формування економічної безпеки України в умовах активізації інтеграційних процесів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : спец. 08.00.03 / І. О. Губарева ; Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України. – Х., 2015. – 37 с.

2. Сак Т. В. Економічна безпека України: поняття, структура, основні тенденції [Електронний ресурс] / Т. В. Сак. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/inek_2013_6_81.pdf

3. Тимошенко О. В. Методичні підходи до оцінювання рівня економічної безпеки держави [Електронний ресурс] / О. В. Тимошенко. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/binf_2014_6_6.pdf

4. Пілько А. Д. Моделювання процесу оцінювання рівня економічної безпеки регіону [Електронний ресурс] / А. Д. Пілько, Н. В. Савчук. – Режим доступу : http://www.business-inform.net/pdf/2015/8_0/77_84.pdf

5. Щодо вдосконалення методології інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки України. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1358/>

6. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29.10.2013.

7. Сухоруков А. І. Нормативний підхід до оцінювання рівня економічної безпеки держави / А. І. Сухоруков // Економічна безпека держави: міждисциплінарний підхід : монографія / за наук. ред. д. е. н., проф. Є. В. Хлобистова. – Черкаси : Ю. А. Чабаненко, 2013. – С. 26–40.

8. Сухоруков А. І. Щодо методології комплексного оцінювання складників економічної безпеки держави / А. І. Сухоруков, Ю. М. Харазішвілі // Стратегічні пріоритети. – 2013. – № 3 (28). – С. 5 – 15.

9. Система економічної безпеки держави / за заг. ред. д. е. н., проф. А. І. Сухорукова / Нац. ін-т проблем міжнар. безпеки. РНБО України. – К. : Стило, 2010. – С. 366–394.

10. Харазішвілі Ю. М. Щодо вдосконалення методології інтегрального оцінювання рівня економічної безпеки України: Аналіт. записка / Ю. М. Харазішвілі, А. І. Сухоруков, Т. П. Крупельницька. – НІСД, вересень 2013 р. [Електронний ресурс]. – URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1358/>

References

1. Gubareva, I. O. (2015). Formuvannya ekonomichnoi bezpeki Ukrainy v umovah aktivizazui integracijnih procesiv: avtoref. dis.d-ra ekon. nauk: 08.00.03 / I.O. Gubareva; Naukovo- doslidnij centr industrial'nih problem rozvitku NAN Ukrainy. – Harkiv, 37.

2. Sak, T. V. Ekonomichna bezpeka Ukrainy: ponyattja, struktura, osnovni tendentsiyi [Elektronnyi resurs] / T. V. Sak. – Rezhim dostupu: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/inek_2013_6_81.pdf.

3. Timoshenko, O. V. Metodichni pidhody do ocinyuvannya rivnya ekonomichnoyi bezpeky derzhavy [Elektronnyi resurs] / O. V. Timoshenko. – Rezhim dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/binf_2014_6_6.pdf.

4. Pilko, A. D. Modelyuvannya procesu ocinyuvannya rivnya ekonomichnoyi bezpeky regionu [Elektronnyi resurs] / A. D. Pilko, N. V. Savchuk. – Rezhim dostupu: http://www.business-inform.net/pdf/2015/8_0/77_84.pdf.

5. Shhodo vdoskonalennya metodolohiyi integral'nogo ocinyuvannya rivnya ekonomichnoyi bezpeki Ukrainy. Analitichna zapiska [Elektronnyi resurs]. – Rezhim dostupu: <http://www.niss.gov.ua/articles/1358/>.

6. Pro zatverdzhennya Metodichnih rekomendacii shhodo rozrahunku rivnya ekonomichnoyi bezpeki Ukrainy: nakaz Ministerstva ekonomichnogo rozvitku i torgivli Ukrainy № 1277 vid 29.10.2013.

7. Suhorukov, A. I. (2013). Normativnyi pidhid do ocinyuvannya rivnya ekonomichnoyi bezpeky derzhavy / A. I. Suhorukov // Ekonomichna bezpeka derzhavy: mizhdisciplinarnyi pidhid : monografiya / za nauk. red. d. e. n., prof. Ye. V. Hlobistova. – Cherkasy : Ju. A. Chabanenko, 26–40.

8. Suhorukov, A. I. (2013). Shhodo metodolohiyi kompleksnogo ocinyuvannya skladnikiv ekonomichnoyi bezpeky derzhavy / A. I. Suhorukov, Ju. M. Harazishvili // Strategichni priorytety, 3 (28), 5–15.

9. Sistema ekonomichnoyi bezpeky derzhavy / za zag. red. d. e. n., prof. A. I. Suhorukova / Nats. in-t problem mizhnar. bezpeky. RNBO Ukrainy. – K. : Stilos, 366–394.

10. Harazishvili, Ju. M. Shhodo vdoskonalennya metodolohiyi integral'nogo ocinyuvannya rivnya ekonomichnoyi bezpeky Ukrainy: Analit. zapiska / Ju. M. Harazishvili, A. I. Suhorukov, T. P. Krupel'nic'ka. – NISD, veresen' 2013 r. [Elektronnyi resurs]. – URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1358/>.

АНАЛИЗ СОВРЕМЕННЫХ ПОДХОДОВ ОЦЕНКИ УРОВНЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ СТРАНЫ

Т. А. Костюк

Аннотация. Проанализированы взгляды ученых-экономистов относительно методических подходов оценивания уровня экономической безопасности государства, рассмотрена утвержденная на законодательном уровне методика оценки экономической безопасности в разрезе основных индикаторов и их пороговых значений. Выделены основные противоречия существующих научно-методических подходов, что, в свою очередь, снижает достоверность результатов их приложения. Доказана потребность в дальнейшем развитии теоретико-методологического обоснования системы оценки уровня экономической безопасности в отечественной науке с учетом развития разных сфер и отраслей экономики страны.

Определено современное содержание понятия экономической безопасности государства. Обоснованы методологические подходы к оценке ее уровня, предусматривающие выбор индикаторов и их пороговых значений, использование мультипликативной формы интегрального индекса, нормирование индикаторов, обоснование взвешивающих коэффициентов в разрезе составляющих экономической безопасности.

Экономическая безопасность государства является важной составляющей национальной безопасности, но, в то же время, это сложная условно замкнутая система, которая имеет свою структуру, внутреннюю логику, что обуславливает актуальность и необходимость совершенствования методологии интегральной оценки уровня экономической безопасности государства с целью обеспечения адекватного реагирования на дестабилизирующие факторы. Создание эффективной системы экономической безопасности государства дает возможность своевременно выявлять угрозы национальным экономическим интересам и предотвращать причинение убытков социально-экономической системе в целом.

Ключевые слова: экономическая безопасность государства, индикаторы экономической безопасности, интегральный показатель, пороговые значения, составляющие экономической безопасности

ANALYSIS OF MODERN APPROACHES OF ESTIMATION OF ECONOMIC STRENGTH OF COUNTRY SECURITY

T. A. Kostiuk

Abstract. The views of economists on methodological approaches to evaluation of the economic security of the state analyzed in the article. The methodological estimation of economic security in terms of key indicators and their threshold values, which was considered the legislation level, are

considered. The main contradictions existing scientific and methodological approaches that reduce the reliability of the results of their application was allocate. Proved the need for further development of theoretical and practical bases evaluation system of economic security in domestic science with the development of various fields and sectors of the economy.

The modern meaning of the term economic security of state was determine. The methodological approaches to assessment of the economic security of state justified, that provide the selection of indicators and their thresholds, using the multiplicative form integral index, valuation indicators, weighting coefficients justification in terms of economic security components.

The economic security of government is the main component of national security, but also this is a complex of conventionally closed system, that has his structure, internal logic, that will determine topicality and necessity of improvement methodology of the integrated assessment of economic security of state with goal of software the adequate reaction to destabilizing factors. The creation of an effective system of economic security of state give the possibility identify threats of national economic interests in time and will avert the loss of social and economic system as a whole.

Keywords: *economic security of the state, indicators of economic security, integral index, threshold values, constituents of economic security*

УДК 353.07

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ САМОДОСТАТНОСТІ СІЛЬСЬКОГО СОЦІУМУ

В. О. КУЛИК, аспірант* кафедри економіки праці
та соціального розвитку

**Національний університет біоресурсів
і природокористування України**

E-mail: shliappa@ukr.net

Анотація. *Визначено сутність категорій «самодостатність», «економічна самодостатність», «соціум», «сільські території». Розглянуто поняття «самодостатність», його виникнення, еволюцію та сучасне тлумачення різними галузями науки. Висвітлено проблеми розвитку сільського соціуму. Досліджено методичні підходи до формування економічної самодостатності сільського соціуму, роль сільського соціуму як мезофактора соціалізації у процесі соціального становлення особистості. Висвітлено проблему формування механізмів управління економічним розвитком сільського соціуму.*

© В. О. Кулик, 2017

*Науковий керівник – доктор економічних наук, професор, академік НААН
України В. К. Терещенко